

Iedereen is uitvinder

De tuinbouw zit vol uitvindingen. Toch is het niet eenvoudig om een goed idee om te zetten in iets bruikbaar. Veel ontwikkelingen blijven halverwege steken. Een vaste route naar succes bestaat niet, maar valkuilen zijn wel te omzeilen.

De Kas van de Toekomst, een van de trekpleisters van de Floriade, vindt hij niet echt nieuw. Sjaak van Dijk, komkommerteler in Pijnacker (ZH), bouwt zijn eigen kas van de toekomst. De Klimrekas laat 10 procent meer licht door dan de meest geavanceerde glazen kas en is energieneutraal, zegt Van Dijk. Afgelopen 20 jaar, terwijl hij komkommers stond te plukken, zijn er allerlei ideeën gerijpt, zoals een substraatgoot met platte bodem en de lichtste glazenkas. „Bestaande kassen zitten onlogisch in elkaar. Ze maken nog altijd gebruik van dragende constructies, zoals tralies, die onnodig lichtverlies geven. Dat moet beter kunnen.” Hij liet bestaande denkbeelden los en bouwde een lichte, hangende constructie zonder tralies.

Technologiefonds

Het Technologiefonds Tuinbouw is opgezet door Hagelunie, de Rabobank, Syntens, het Productschap Tuinbouw en LTO Groeiservice. Het is bedoeld om innovatieve ontwikkelingen in de tuinbouw van idee naar prototype te ondersteunen. Het fonds draagt maximaal de helft van de kosten tot een maximum van 125.000 euro. De helft daarvan bestaat uit een renteloze lening die binnen vijf jaar moet zijn terugbetaald – of het project nu slaagt of niet. De rest is een schenking. Het fonds stelt wel eisen aan de openbaarheid en verspreiding van de kennis door de sector. Verder stelt het fonds als voorwaarde, dat de lusten en de lasten gelijkelijk worden verdeeld over alle partijen, naar draagkracht uiteraard.

merking voor subsidie uit het Technologiefonds Tuinbouw. Dat fonds staat continu open. Dat is een groot voordeel ten opzichte van de tenders die de ministeries uitschrijven, vindt Veldhoven van LTO Groeiservice. „Daar komen vaak niet de beste projecten terecht, omdat ze in korte tijd worden geschreven en erop zijn gericht om de subsidie binnen te slepen. Binnen het Technologiefonds proberen we de plannen zo te versterken, dat de kans op de toekenning van de aanvraag groter wordt.”

Van Dijk heeft nog geen cent subsidie ontvangen. „Subsidie is iets voor handige jongens. Het is veel te bureaucratisch. Alleen als je er veel tijd in steekt, zal het misschien lukken. Maar je moet er niet op rekenen.” Het Technologiefonds heeft de eerste subsidieaanvraag van Van Dijk afgewezen, omdat er meer informatie nodig was. Inmiddels heeft Van Dijk een tweede aanvraag bij het fonds ingediend.

Joef Slegers

'Alle kwekers zijn een beetje uitvinder'



„Kwekers bedenken voortdurend hoe handelingen makkelijker uitgevoerd kunnen worden”, zegt Peter van Schie (31). De uitvinder is opgegroeid op het potplantenbedrijf van zijn vader. Tijdens zijn studie werktuigbouwkunde aan de hts begon hij elf jaar geleden met zijn bedrijfje Horti-Innovations. Hij ontwerpt gebruiksvoorwerpen voor tuinders en heeft een stuk of zeven octrooien op zijn naam staan.

De werkplaats op een industrieterrein in Wateringen (ZH) is een keurig opgeruimd hoekje in de loods van toeleverancier Meta-zet. „Hoe simpeler, hoe beter”, vindt Van Schie. „Dat gaat bij anderen nogal eens fout.”

Een van zijn vindingen is een ronde metalen plaat met een gat erin om Deense karren vast te zetten. „Te simpel voor woorden”, vindt Van Schie. „Gek dat het niet eerder bestond.” De meeste uitvindingen bestaan al. Als Van Schie ergens aan begint, surft hij altijd eerst naar het Bureau Industriel Eigendom. Vaak is iemand anders al op het idee gekomen. „De kunst is dan om het toepasbaar te maken in jouw product.” Ook komt Van Schie tuinders tegen die al twintig jaar een eigen vinding gebruiken. Verder weet niemand van het bestaan af.

Van Schie krijgt de meeste ideeën via de Demokwekerij, die voor hem op een steenworp afstand ligt. Deze showkas, waarin tien innovatieve bedrijven samenwerken, is volgens hem een schot in de roos. „Het loopt storm. Telers droppen daar hun wensen, waarna de beheerder van de kwekerij een bedrijf zoekt om de zaak uit te voeren. Soms komt zo'n opdracht bij mij terecht.” Voor Van Schie eindigt een op de tien uitvindingen is een commercieel succes. Vaak zit de vinding technisch goed in elkaar, maar niet commercieel. De vinding is dan te veel toegespit op één bedrijf of één teelt. „Ik word vaak overrompeld door het enthousiasme van de kweker”, zegt Van Schie. „Maar vaak kun je het niet produceren voor het geld dat de telers ervoor over hebben. Laat staan dat ik het kan ontwikkelen voor dat geld.” Als de markt echter groot genoeg is en er innovatiesubsidies beschikbaar zijn, zijn de kosten te overzien.

'Alle grote uitvinders zijn voor gek verklaard'

Een machine die eeuwig beweegt zonder energie te gebruiken; Hans Groen (41), oud-bollenteler en uitvinder in 't Veld (NH), doet nogal geheimzinnig over zijn jongste vinding. „Als ik hier nu mee naar buiten kom, heb ik zo de oliemaatschappijen op mijn dak.” Is dat niet wat overdreven? „Ik ben er aan gewend dat ze me voor gek verklaren.” Zijn zelfvertrouwen lijdt er niet onder.

Integendeel. Zijn niet alle grote uitvinders in hun tijd voor gek verklaard? Groen begon met het ontwerpen van machines, omdat hij geen geld had om ze te kopen. Hij keek goed naar bestaande machines en probeerde ze te verbeteren. In 2002 rooide hij zijn laatste bollen en ging hij volledig voor zijn uitvindingen.

'Nooit iets weggooien' is zijn lijfspreuk en dat is te zien op zijn rommelige erf. De eerste gepatenteerde uitvinding uit 1996 staat weg te roesten tussen de brandnetels. „De beste nettenrooier die er bestond”, zegt Groen. „De machine was licht, had vier wielen en werkte ook onder natte omstandigheden.” De machine kostte 12.000 euro aan materiaal en maanden sleutelen, maar Groen heeft er geen cent aan verdiend. „Het octrooi was weggegooid geld. De belangrijkste nieuwigheden zijn door anderen gekopieerd. Ik had geen geld daar rechtszaken tegen aan te spannen.” Bovendien had hij geen geld zijn idee verder te ontwikkelen en op de markt te brengen.

De tweede vinding, uit 1998, was een ontsmettingsdouche voor bollen. Dit is Groens voornaamste bron van inkomsten. Het kant-en-klare ontwerp heeft hij verkocht aan machinebouwer Akerboom in Hillegom. Er zijn er enkele tientallen van verkocht. Van de derde vinding, de spuitpadenploeg, is hij een tweede exemplaar aan het bouwen. Die zet hij vooral in als loonwerker, om bij bollentelers de spuitsporen dicht te ploegen.



Foto's: Joef Slegers